

WAGNER, M.:

DR. WAGNER JÁNOS (1906-1948) emlékének - Dem Andenken von DR. JÁNOS WAGNER (1906-1948)

Az a megbízatás, hogy irjak édesapámról, számomra nagyon megtisztelő, de ugyanakkor nehéz is. Nem könnyű tárgyilagosan írni valakiről, aki hozzánk közel állt.

Édesapám 1906. november 22-én Budapesten született. Gimnáziumi érettségi után a budapesti és a pécsi egyetemen tanult. Doktori szigorlatát biológia-geológia-paleontológia tárgycsoportosítással tette le. Tanulmányai befejezése után több külföldi utat tett, részben ösztöndíjjal. 1929-ben a Magyar Nemzeti Múzeum Állattárában dolgozott rövid ideig, de csakhamar újabb ösztöndíjjal egy esztendőre Bécsbe került, ahol a "Naturhistorisches Museum" gazdag gyűjteményében végzett kutatásokat.

Kinevezték a pécsi egyetem Állattani Intézetének tanársegédévé, de ennek a tanszéknek megszűnése után mint gyakornok visszatért a Nemzeti Múzeum Állattárába. 1934-ben a debreceni egyetemen "A puhatestű állatok természetrajza" című tárgykörből egyetemi magántanárrá képesítették. 1941-ben DUDICH ENDRE és ENTZ GÉZA ajánlására nagyon fiatalon a Szent István Akadémia rendes tagja lett. 1943-ban a Magyar Barlangkutató Társaság választmányi tagnak iktatta.

Több kutatóutat tett Közép- és Dél-Európában, az Adriai-tengeren, valamint Törökországban és Kisázsiaiában. Résztvett a budapesti, páduai és lisszaboni zoológiai kongresszusokon, majd hosszabb ideig dolgozott a nápolyi állattani állomáson.

Bármilyen sokfelé járt is és utazott, igazi szívügye mindig a hazai faunakutatás maradt. Először vízi csigákkal foglalkozott behatóbban. Első nagyobb tanulmánya a Lymnaeákról szólt. Később a házatlan csigákat tanulmányozta, melyeknek európai viszonylatban is kiváló ismerője lett. Ezzel foglalkozó monográfiáját Bugát-díjjal tüntették ki. Azzal a munkájával, mely a tengeri kagylók és csigák társulásaival foglalkozik, "A Tenger" című folyóirat jubileumi pályadíját nyerte el. A magyarországi ragadozó tüdőscsigák életmódját, biológiáját több közleményben tárgyalta. Közülük a Daudebardia cavicolára vonatkozó fejlődéstani vizsgálatai akkor szinte egyedülállóak voltak a szakirodalomban. Legnagyobb műve, a már halála után németül megjelent könyve, a Daudebardia, Testacella és Poiretia nemzetségek rendszertani, állatföldrajzi, ökológiai és fejlődéstörténeti feldolgozását adja.

Faunisztikai kutatásainak eredményét mi sem bizonyítja jobban, hogy csupán a Kárpát-medence területéről 10 új csigafajt és 5 változatot írt le. Tudományos cikkeinek száma több mint 120, ismeretterjesztő munkái pedig meghaladják a 140-et.

Több nyelven is beszélt, németül anyanyelvi szinten. Munkájára az alaposság, a rendszeretet és a pontosság volt jellemző. Dolgozószobájában a ceruzáinak, csipeszeinek is meghatározott helye volt. Mikor kisgyerek voltam, olykor megmutatta egyik-másik szép csigáját és lerajzolta őket, hogy szervezetükről is magyarázhasson. A sok szép emlékek, mely hozzá fűz, a II. világháború vetett véget. Igaz, hogy addig is sokat betegeskedett, de a háború miatt a szükséges műtéttel elkerülték, s mikor sor kerülhetett rá, már késő volt. Ő mindezt jól tudta, de súlyosbodó betegsége ellenére munkakedve csak erősödött. Éjszakánként, mikor fájdalmak gyötörték, felkelt és dolgozott, ekkor fejezte be élete főművét. Rám igen nagy hatással volt az, ahogyan betegségét viselte: miközben állapota súlyosbodott, mind szeretetreméltóbbá vált, emberi természete kinemesedett. Az élet lényeges dolgait kifinomodott érzéssel választotta el a lényegtelenektől.

DR. WAGNER MÁRIA

Budapest

Bereck u. 5.

H-1118